

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ПІДПРИЄМНИЦТВО

першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
галузь знань 07 Управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ННІ ЕУПІТ

Голова вченої ради

 Алла СВИТЛИЧНА
(протокол №1 від 01 вересня 2022 р.)

Програма атестації
вводиться в дію з 1 вересня 2022 р.

Директор ННІ ЕУПІТ Алла СВИТЛИЧНА

(розпорядження № 69 від 01 вересня 2022 р.)

Полтава 2022

I. Преамбула

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма Підприємництво першого рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузь знань 07 Управління та адміністрування.

1. ВНЕСЕНО кафедрою підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету 01 вересня 2022 року, протокол № 1.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Алла СВІТЛИЧНА, к. е. н., доцент
2. Ханлар МАХМУДОВ, д.е.н., професор
3. Неля ВОЛКОВА, к. е. н., доцент
4. Олена МИХАЙЛОВА, к. е. н., доцент

СХВАЛЕНО

Радою з якості вищої освіти спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Протокол № 1 від 01 вересня 2022 року

Голова Ради з якості вищої освіти

спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Неля ВОЛКОВА

© ПДАУ, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	4
2. Вимоги до атестаційного екзамену	5
3. Оцінювання рівня якості підготовки	6
4. Порядок присвоєння кваліфікації	8
5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	8

ВСТУП

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Підприємництво» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузь знань 07 Управління та адміністрування», (далі - Програма атестації) це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання рівня сформованості знань, умінь та навичок, професійної компетентності осіб, які здобувають освітній рівень «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою програми атестації є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника для майбутньої професійної діяльності; виявлення відповідності здобутих знань, набутих умінь і навичок вимогам стандартів; оцінювання рівня сформованості системи компетенцій бакалавра зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність відповідно до цілей і завдань вищої освіти та вимог до фахівців в галузі підприємництва торгівлі та біржової діяльності.

Програма атестації якості підготовки бакалавра встановлюють вимоги, які забезпечують:

- визначення рівня сформованості професійної компетентності як результатів навчання (знань, розуміння, умінь);
- уніфікацію змісту та форм атестації здобувачів вищої освіти;
- єдність процедур і методів діагностики.

Програма атестації якості вищої освіти мають забезпечити реалізацію підвищення якості вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво СВО «Бакалавр» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність та розширення академічної автономії вищого навчального закладу.

1. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти – це процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутої професійної компетентності випускника вимогам за освітньо-професійною програмою Підприємництво вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань.

Принципами формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань бакалаврів з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться на підставі оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми (ОПП) Підприємництво, рівня здобутих професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи компетентностей бакалавра спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Атестація здобувачів вищої освіти передбачає використання такого методу комплексної діагностики як складання атестаційного екзамену.

У процесі діагностики визначається рівень здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук в умовах невизначеності та складності оточуючого середовища.

Атестація якості підготовки бакалавра з підприємництва торгівлі та біржової діяльності щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої і професійної підготовки вимогам стандарту здійснюється Екзаменаційною комісією з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавської державної аграрної академії.

2. Вимоги до атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен з рівня вищої освіти «Бакалавр» передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників за освітньо-професійною програмою Підприємництво зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок бакалавра, ступеня сформованості їх професійних компетенцій є: теоретичні (тести закритого типу) та практичні комплексні ситуаційні завдання.

Формою кваліфікаційного випробування є поєднання письмової, усної та інтерактивної (з використанням засобів інформаційних технологій) форм.

Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є зміст програм навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і виносяться на атестацію.

Засоби об'єктивного контролю формуються шляхом структурної композиції змісту навчальних дисциплін, що наведені у навчальному плані спеціальності.

Під час атестаційного екзамену здобувач вищої освіти повинен продемонструвати знання та виявити вміння, що складають комплекс професійних компетенцій бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, визначений за освітньо-професійною програмою «Підприємництво» вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво,

торгівля та біржова діяльність.

Вищий навчальний заклад забезпечує дотримання правил і процедури проведення атестаційного екзамену шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів опитування та форм їхнього подання;
- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до єдиного державного кваліфікаційного іспиту;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

Комплекс засобів оцінювання формується випусковою кафедрою самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену, затвердженої в установленому порядку.

Програма атестаційного екзамену зі спеціальності відтворює основні функціональні складові компетентнісної моделі бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, відповідає принципам валідності, наукової насиченості, інформативності, інноваційності, націлена на вирішення прикладних завдань з обґрунтування рішень в підприємницькій, торгівельній та біржової діяльності відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

Випускова кафедра забезпечує членів Екзаменаційної комісії алгоритмізованими рішеннями атестаційних завдань з фонду засобів оцінювання.

3. Оцінювання рівня якості підготовки

Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з підприємництва торгівлі та біржової діяльності здійснюють члени Екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є сукупність знань, умінь і навичок, набутої системи компетенцій бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, відтворених у процесі виконання комплексних кваліфікаційних завдань.

Оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з підприємництва торгівлі та біржової діяльності здійснюється членами Екзаменаційної комісії на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу з урахуванням набутої системи інтегральної універсальних і спеціальних професійних компетентностей.

Результати оцінювання рівня якості підготовки бакалавра з підприємництва торгівлі та біржової діяльності повинні довести, що випускник:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі навчання та практичної діяльності, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері професійної діяльності;

–вміє розв’язувати складні та непередбачувані завдання і проблеми з предмета професійної діяльності, що вимагає самостійного збирання та інтерпретації інформації, вибору методів та засобів вирішення, застосування інноваційних підходів.

Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням комплексної системи оцінювання: поєднання національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»), системи оцінювання вищого навчального закладу (за 100- баловою шкалою).

Критерії оцінювання рівня якості підготовки бакалавра використовуються диференційовано залежно від форм і методів діагностики.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

За підсумками проведеного тестування програма автоматично визначає кількість набраних балів та співвідношення у відсотках правильних відповідей до загальної максимально можливої кількості балів. Критеріями оцінки знань здобувачами вищої освіти визначено наступну кількість балів (у %):

90-100 % – «відмінно» (за шкалою ЄКТС «А»); 82-89 % – «добре» (за шкалою ЄКТС «В»);

74-81 % – «добре» (за шкалою ЄКТС «С»);

64-73 % – «задовільно» (за шкалою ЄКТС «D»); 60-73 % – «задовільно» (за шкалою ЄКТС «E»); до 59 % – «незадовільно» (за шкалою ЄКТС «F»)

Оцінювання результатів розв’язання практичного комплексного ситуаційного завдання відповідно до еталонних відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

«Відмінно» (за шкалою ЄКТС «А») – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином, дав чіткі відповіді на поставлені запитання екзаменаційною комісією;

«Добре» (за шкалою ЄКТС «В») – завдання виконано повністю, але припущено незначні неточності у розрахунках або оформленні, дав відповіді на поставлені запитання, але неповністю розкрив тему;

«Добре» (за шкалою ЄКТС «С») – за умови належного оформлення завдання, яке виконане не менше як на 80%, відповіді на поставлені запитання мають помилкове судження, але здобувач володіє понятійним апаратом і доводить свою точку зору;

«Задовільно» (за шкалою ЄКТС «D») – завдання виконано не менш як на 70% за умови належного оформлення; або не менш як на 80% за умови припущення незначних помилок у розрахунках або оформленні, відповіді на поставлені запитання неточні, здобувач освіти не володіє понятійним апаратом для формулювання відповіді;

«Задовільно» (за шкалою ЄКТС «E») – завдання виконано не менш як на 60% за умови належного оформлення та припущення незначних помилок у розрахунках або оформленні, здобувач вищої освіти не зміг відповісти на

поставлені запитання;

«Незадовільно» (за шкалою ЄКТС «F») - завдання виконано менше як на 60% припущенні помилки у розрахунках та оформленні, здобувач вищої освіти не зміг відповісти на поставлені запитання.

Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного випробування на атестаційному екзамені є середньозваженою оцінкою за кожний з етапів (40 % за тестове завдання і 60 % за розв'язання комплексного ситуаційного завдання).

4. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання атестаційного екзамену Екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і про видачу випускнику диплома державного зразка.

5. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації

«Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма «Підприємництво» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузь знань 07 Управління та адміністрування» сформована на основі таких нормативних документів:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648) «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;

4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>;

5. Національний освітній глосарій: вища освіта. URL : <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>;

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>;

7. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування

для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/076-pidpriemn-torg.birzh-diyaln-bakalavr-1.pdf>;

8. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennya-pro-atestaciyu-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-u-pdaa.pdf>;

9. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавській державній аграрній академії URL : <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaplgiat.pdf>;

10. Тимчасове положення про перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність запозичень з інших документів URL : <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/00polozhennya-pro-plagiat00021.pdf>.

11. Освітньо-професійна програма Підприємництво першого (бакалавр) рівня галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. URL : <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/7397/opp-ptbd-bakalavr-2021.pdf>